

1066

279938

KOLOZSVÁRI
M. KIR. EGYSÉGEM
KÖNYVTÁRA

ROMANIA

LITERARA

Sibiu
N. 261

~~279938~~
279938

ROMANIA LITERARA

DIRECȚIUNEA UNUI COMITET

DOR

Îți mai aduci aminte tu
Cînd ne-am vorbit întîiași dată ?
Nici ieû bălat și nici tu fată,
Din ochi nevrînd ne alesesem,
Ț'am zis un »Da ?« și n'ai zis »Nu !«
De și streini ne 'nțeleseam.

Ieû, tot te văd în zori la geam
Din așternuturi călduroasă,
Cum cauți încă somnoroasă
Spre-a mea fereastră. Intr'o clipă
Perdeața 'n lături o trăgeam . . . .
Lumina 'n casă-mi se răsipă.

Vrăjiți de soarele cel cald
Ieșim apoi pe la zăbrele ;
Un stol pribeag de păsărele
Un ciripit volos îngîna
Și 'n poleit senin se scald,
Ieû fur o strîngere de mîna.

Infiorat încerc să rup

Cuvinte 'n doă înțelesuri ;
Cu galeșe priviri mă 'npresuri.
Arzînd, șerpuitor atunce,
Inveninează 'ntregu-mi trup
Un sînge fericit de dulce.

Legat-am vorbă amindoi
Și potrivite de minune
Ierău a noastre gînduri bune,
Incît ne dăuleam pe-afară
De se mira lumea de noi
De dimineață pînă 'n sară.

Nu'mi mai venea să mă despart
De scumpa ta tovarășie
Nu te-aș fi dat pe-o împărăție
Ș'a vieții mele îndrumare
Cu tine socoteam să 'mpart,
Visînd spre-aceiași țintă mare.

Așa gustarăm multe serî
Cu stele mi și lună plină,
Cu albă, fragedă lumină,
In care stași 'mbrobodită
Pe tronul taînicii tăceri
Că-a mea iubire logodită.

Si alipiți unul de alt.
Părînd a fi tot o făptură
Pierduți, umiți, prinși gură 'n gură
Supusă, tremurîndă, moale

Maî mică tu și ieû maî nalt
Visam trăind pe sinuri goale.

Oh ! îmi aduc aminte tot
Căci nu le pociû uîta femeie
Și pin' la moarte vreû sã 'mî steie,
Acele vremi în minți de streajă.
De sfântă mie 'mî-o socot
A ta nebiruită mreajă.

Dar de la mine azi te-ai dus
De-al tăû »bărbat« înlănțuită ;
Pe-a lui genuchi iești hănțuită
Și 'î potolești poște nesate.
Norocul nostru au apus
Căci îl urăști și 'î dormi în brațe

BCU Cluj / Centrul * University Library Cluj

In dorul tăû mă mistuiesc.
De nevederea ta mă tînguî ;
De cînd plecași atît timp lungu ! !
Aû țăr murit pe lume veacuri
Tînjind amar te jinduesc.
Dureriî mele adă leacuri

De 'ți maî aduci aminte tu
Ce 'mî-ai vorbit întîi duîoasă,
Făramă jugul și voîoasă
De traîul tăû pe-al mieû îl leagă,
Căci am zis »Da ?« și n'ai zis »Nu !«
Lăsînd privirile s'aleagă.

Ion Catina

UN CUVÎNT

Cu acest număr Revista de față, intră în anul al VIII al trailului său.

Infruntând cu tărie toate greutățile cari i s'au ivit în cale, dănsa le-a putut trece, și a reușit să ajungă aci unde se află astăzi.

Cei cari au colecțiunea întreagă a acestei Reviste, au putut vedea mersul ei, și ținta pe care o are.

Credincioși și d'aci înainte scopului care ne-a făcut să ne adunăm în jurul României Literare, vom căuta neîncetat ca în coloanele acestei publicații, să ni'l susținem prin mijloacele ce ni le dă condeiul.

Sfârșind, ne simțim datori a mulțumi tuturilor acelor cari ne-au sprijinit până acum, cerându-le din nou buna-voință, pentru a putea trece încă peste stavilele cari se vor ivi, în timpul viețuirii, credem lung, — al acestei Reviste.

Redacția

LA ROMA!...

Incelase războiul. Câmpiile Daciei erau pline de corpuri moarte lăvălite în iarba plină de sânge. Cea din urmă zădărnici a amurgului ce se lăsase ca să sêrute sufletele calde ale vitejilor căzuți, se țara ca o râmă spre sfîșit, până se stinse după culmea unor mături.

Noaptea se revărsa în senin; venea să vază isprăvile nenorocitei zile. Coifuri, lănci, alebarde, balauri și vul-

turi de aur, rupti din stindardele dace și romane, scilipeau lângă cadavre la lumina lunei.

Intr'o parte un cava ler zdrobit la tample, abia se putea cunoaște că era roman. Cine știe ce ființă va fi plâns pentru el in Roma! Lângă dânsul un dac lovit in inimă murise, zgiriind pământul in durerea nebună a agoniei. Cine știe ce lăsase și el in Sarmizegetuza!

Intr'o altă parte, iarăși doi, tăvăliți in sângele lor, unul lângă altul cu mâinele incleștate pe lănci; muriseră lupându-se, par'că ar fi prevestit prin moartea lor soarta ambelor popoare.

Dar, in liniștea nopței, o femeie tână ră plângend, săruta desperată fruntea unui tână ră dac, mort pe sfărâmăturile unei metrecze. Lacrămile ei picurau calde pe corpul lui de gheață. Și cum durerea inveșmintase in umbră tristul pământ al țării, și moartea rāpise pe cel mai scump al inimei sale, se gāndea, cum ar putea rātāci singurā in țara sa, devastatā de calāii apusului? Ar fi vrut in durerea-i sālbaticā sās și strāpungā sānul cu ferul ce ținea in mână, sā moarā lângă cadavru ce imbrāțișa, dar o oprea idea cā Zamolxis n'o va primi in cer. Și dacā ar rāmānea, vieața ei n'ar fi oare o povarā... fără patrie și lege in mijlocul cotropitorilor?

Dacia, țara frumoasā și scumpā, sā fie ștearsā dintre popoarele lumii . . . . . Dar cel ce a hotārāt moartea neamului sāu, va putea oare sā ingādue viața, tiranului biruitor? Popor roman, nobil calāu al neamurilor, cine știe māine cine va cālca pe ruinile tale!

Și in zori de zi cohorta ce ducea pe prinșii daci, ca sā impodobeascā triumful lui Traian, tira in lanțuri femeea, al cārei blestem de groazā se ducea cu strigātul cohorței.

— La Roma! . . . .

G. Başturescu.

CUVINTE CRITICE

„Zina bună să cunoaşte de dimineaţă“

Puţine popoare sunt aşa de fecunde în cugetări şi proverbe ca românul. Să vede, că şi împrejurările multe şi felurite, prin cari soarta 'l a ursit să treacă au servit minţii lui de stimulent în concepţiunea lor.

Nu e fapt de o importanţă oare care, nu e lucru secundar chiar, pe care discutându-l el, să nu'l înflorească cu o trăsură a spiritului său, pe care în modestia-i firească o denumeşte, o indică cu obşinuita-i esepresiune: *cum zice vorba ceea*....

Şi mare parte din aceste *vorbe*, din aceste maxime proprii ale lui conţin adevăruri de acelea, cari numai unei minţi agere ca a lui nu'i pot scăpa.

Chiar atunci, când fondul unui asemenea sentinţe nu'i este tocmai întemeiat, el ştie să'i dea cel puţin forma verisimilităţii şi înţelepciunii. *Acesta e un merit ce nu i să poate lua*. Ceea ce noi ne am propus este, să scoatem în relief zicătorile ce fie din cauza nepotrivirii cu împrejurările prezentului, fie 'ă întreg fondul lor este greşit nu corespund cu numirea de maxime, ce adesea li să dau; şi a săvârşi ast-fel o purificare în domeniul *filosofiei populare*, lăsând să domnească prin autoritatea lor numai acela din produsele judecăţi poporului, cari n'ci într'un fel nu pot fi supuse controversei.

Printre cele, ce merită a fi desminţite din maximele poporului nostru, este şi ceea care sună: *zina bună să cunoaşte de dimineaţă*. Aşa credeau bătrânii şi ast-fel își formulară credinţa.

Nu voi veni să spui, că în această zicătoare, în această *pretinsă maximă* populară, nu se găsește un *oare care* fond de adevăr; ceia ce mi propun să dovedesc este, că *aplicațiunea ei nu este posibilă astăzi*

Numai acele zicături să pot numi maxime, numai acele trebue respectate, cari în tot timpul și azi ca și peste secoli, în tot locul și aici ca și ori unde, independent de împrejurări și de forța acestora să fie bune și aplicabile.

Poporul român posedă multe de acestea, cari constituiesc fala spiritului său.

Și tocmai acesta e un cuvânt puternic, ca să excludem din rindul lor, *trăsurile* spiritului provocate de împrejurări *temporale* și *locale* și să nu lăsăm să se bucare de autoritate decât acelea, cari presintă sorti a deveni *universale, înțelese și recunoscute*, nu numai de poporul, care le-a produs, ci de o lume întreagă.

Ce frumos și ce mare e entuziasmul tinerilor noștri *la începutul* ori *cărei* lepte sau întreprinderi, și *la ce sfârșit* neputincios îi aruncă—adesea fără voia lor—slăbiciunea lor morală, lipsa tăriei, *de care suferim cu toți*.

Câte răsboaie cu *sfârșit* nenorocit, datorită prea marelui încredere puse de cei, ce l-au purtat,— în bunătatea reală sau chiar numai aparentă a *inceputului*.

Câte speranțe, născute de orațiunile cu frase și promisiuni frumoase a'ei elitei, ce vine să guverne un popor, — nu pune mulțimea credulă în spoiala *inceputului*: dar, cât de amară și de tristă e desmințirea, ce capătă, când după ani de visuri și de încredere oarbă, să vede mistificată grație *acestei* ne, revederi, al căreia rezultat e *meseria sfârșitului*, ce are numai un singur bun: acela de a pune în lumină *naivitatea* unuia și *vicleșugul* celui alt.

Dar ce folos?

E prea târziu și ce nu i la timp, nu i bun, ziceam în numărul trecut.

Frumusețea începutului, dar, să n'o primim de *garanțiea bunătăței sfârșitului*.

Soarele strălucitor al dimineții lesne e întunecat de nori, ce din întâmplare ziua îi poate aduce....

Seninul cerului nu e permanent, întocmai cum după soare imediat poate urma ploaia și vice-versa; căci care este trăsura generală caracteristică a *lumei întregi*, dacă nu *lipsa de stabilitate și nesiguranța*?

»Ziua bună s'o fi cunoscut de dimineață« în alte vremuri, când n'am trăit noi; astăzi însă, în ori-ce întreprindere, în or ce faptă, în or-ce acțiune *sfârșitul trebuie să ne dea nota operei întregi*.

Și ce nevoie de altă dovadă, când acelaș popor, care a produs maxima despre care e vorba, *convins* prin mulțimea și diversitatea experiențelor făcute, *sceptic* din pricina decepțiilor încercate, pe tonul omului, care a pățit și cunoaște multe, strigă, și încă cam de mult, »urma alege!«

Ioan I. Livescu.

BCU Cluj Library Cluj

SARACIE

*De la poartă de bogat îl dăduseră afară,
Asmuțiseră și câinii, îl făcuse de ocară,
„Bodeaproste...“ le răspunse, eșind desnădăjduit,
Și cu ochii plini de lacrimi, plecă iar după cerșit.*

*Un alt cerșător văzând, cum pe poartă 'l imbrâncște,
Și cum streănțele pe dânsul de abia se mai țineau,
Il coprinde o sfântă milă, scoate încet doi gologani:
„Ține“ — îi zice — „jumătate, eu am câpătat doi bani.“*

Victor Bilciurescu

SCULPTURA

(St. Valbudea)

Nu era rîndul sculpturei în seria notițelor mele critice, dar trei cuvinte mă fac să vorbesc astăzi de *Valbudea* și de operele lui: 1° varietatea, 2° faptul artistic că »*Revista nouă*«, intrînd în al doilea an, s'a hotărît să reproducă în cel dintîi număr al său una din operele artistului, — 3° poate că este mai drept să separăm pe *Valbudea* de cei-l'alți sculptori de oare-ce temperamentul lui artistic l-a ridicat atât de sus în comparație cu cei-l'alți.

Pe Valbudea nu'l cunosc. L'am văzut. Este un tînăr brun, c'o peliță arăm'e, c'o barbă deasă și neagră; c'o privire liniștită și concentrată. Voinic, arivist în toată puterea cuvîntului și, după cum mi s'a părut mie, d'o modestie de copil nevinovat. Eacă o speță rară: o extraordinară luptă interioară, fapt care se vedește prin operele sale de un curaj nepomenit la noi, ascunsă sub o liniște exterioară admirabilă, liniștea artistului mare, puternic și sigur.

Sculptura lui este putere și anatomie; mișcare și revolta forței (contra odihnei anemice. Aci avem a face cu visiunile eroice, cu epopea ma ilor dureri, mari'or revolte. Nu căutați în *Valbudea* bustul meschin, potretul în marmură, căci chiar când veți găsi un bust, cum este al D-nei E. F. acest bust este o dramă, o acțiune pe care o poți ușor continua. Priviți mult la bustul D-ei E. F. și dupe frumoasa mândrie cu care și ține capul, după privirea care desfide, după întrecaga pornire a atitudinii, poți să'i dai un corp puternic, o prestață demnă și nobilă, o mână care ordonă și impune. De sigur acest bust, este începutul unei opere dramatice, unui real dramatisat, unci opere de artă, iar nu un bust ordinar, ca toate busturile obișnuite la noi.

Eacă o dovadă de un temperament puternic: în fața unui frumos bust el, fără să vrea poate, face o adevărată dramă închi-să în liniile unui contur real.

Și iacă de ce acest artist mare, când este liber d'ași mlădia în pământ visiunile sale, devine un sculptor dramatic, d'o forță extraordinară.

În *Mihai Nebunul*, artistul, prin privirea adâncă și fixă, prin mușchii revoltați și prin dureroasa sgarăire a degetelor, pe care le a creat în nefericitul său subiect te emoționează, te inspăimintă de cătă durere poate să dea gipsului nesimțitor.

Na mai vorbim de proporțiile acestui nefericit : ele sunt perfecte. Unde artistul este cu adevărat mare, nu e în perfecțiunea anatomică, ci în sufletul acestui om care suferă, să revoltă și izbutește să 'și rupă funia care 'i legase brațele viguroase. Și dacă după ce privești pe *Mihai Nebunul*, te duci și privești pe *Invingătorul* crud, la ale cărui picioare stă capul învinsului, rămâi convins pe deplin că anatomia umană, în toate formele ei, sunt puse în serviciul unui talent exuberant. Ba mai mult, aci anatomia este, poate prea împinsă la extreme. Dacă unui asemenea temperament viguros, nu i să dă să lucreze o scenă cu o mulțime de inși, el își răsbună pe un singur individ. Puterea lui în anatomie să concentrează asupra unuia și 'și varsă toată vigoarea asupra aceluiași erou.

Dar când treci la » *Copilul dormind* « te surprinde somnul omului viu, somnul care diferă de moarte prin lipsa de rigiditate.

Acei ochi închiși se pot deschide; » *trecător umblă încet* »; acest somn este divin ; e păcat să 'l întrerupi ; nu vezi că mâinele cad moi și dulci pe pământ ; ac ste mâni se pot mișca de la încheieturi, în acești mușchi delicati, ea și în ai tăi, se poate deștepta viața; și în acest corp de gips singele poate circula, atât de natural și de viu este creat acest copil al lui Valbudea. Facă un copil care n'a costat pe nimen durerile facerei. Cât pentru artist îți vine să crezi ce zicea Michel Angelo, a dat la o parte gipsul care era de prisos, lipit în prejurul unui copil care dormea. Cât a lucrat pentru acest cap-d'operă în sculptura noastră ? Nu știm, dar impresia care 'ți lasă opera e că a început-o într'o clipă și a isprvit-o în'r'alta.

Mi s'a spus că această minune artistică es'e vândută cu vre-o căte-va sute de lei. N'am nimic de zis, dar 'mi-aduc aminte că, în

renaștere, s'au văzut opere de geniu date în schimbul câtor-va saci de făină. Astăzi acei saci de făină fac milioane.

Este trist. Dar artiștii cei mari în țările în care arta abia începe, se aseamănă cu *p licanul* lui Alfred de Mussé: el își dă inima pentru ca să i-o sfășie publicul indiferent.

În statua *Industriei*, destinată pentru o firidă de la Banca Națională, industria este reprezentată printr'un Vulcan modern. Capul acestui vulcan este de o expresie extra-ordinară. Vulcanul a încetat din muncă; să odihnește; o mână să reazimă de marele ciocan, iar în cea-l-altă ține o dalta. Dar tocmai fiind-că să odihnește această mână în care ține dalta, n'ar trebui să stea în aer.

Nu e natural. Nu vei vedea nici odată un om care să odihnește, mai ales după o muncă grea, care să-și ție mâna în aer, dacă nu se reazămă de ceva. Mai observăm acestei opere de mare valoare că par-că n'ar fi proporție între mărimea picioarelor și restul trupului; picioarele (mai ales cel pe care se sprijină) par cam mici în lungime. Dacă artistul să convinge de aceste observații, micile defecte pot dispărea când îl va lucra în marmură.

Dar și în acest Vulcan, *Valbudea* a dovedit cât de adânc înțelege natura umană: Vulcanul să odihnește dar munca să vede încă nedispărută de pe fața acestui erou al muncii. Așa e. Când încetezi de a lucra, imediat trupul intră în odihnă, numai în figură rămân cât-va semnele zbuciumului.

Valbudea este din pasta artiștilor mari. Și calea pe care a apucat el este calea adevăratelor talente, calea gloriei sărace. Nu știu care scriitor a zis: un artist extra-ordinar trebuie să aibă în trecutele lui generații crime de espiat, pentru ca să-și consume viața lui în opere mari pentru oamenii mici.

În sfârșit *Valbudea* a sosit. Sculptura începe în țara românească.

Barbu St. de la Vrancea.

DE ATUNCI

*Mi-a răsărit odată 'n cale
Și m'a privit cu ochi cuminți,
Că, plin de farmecele sale,
De-atunci eșitu-mi-am din minți.*

*Incât aștept ca să m'aline
Ca 'n tainu visului pribeag,
Cind îmi părea că'i lângă mine
Cătînd asupra mea cu drag ;*

*De-mi îngăna încet, a len,
Invăluită în părul des,
Ale mișcărilor de gene
Vrăjiri cu atâta înțeles !.*

*Și 'mi pocestea de câte 'n stele,
Mă alin'a cu maini ferbinți,
Punea un capăt jalei mele
Și dureroasei suferinți.*

*O..., aș fi vrut în clipa aceia,
Să 'ncheg din vi-ul meu o viață,
Să fac un idol din femeia
Ce o s ringeam nervos în brațu.*

*Și abătuși în noaptea sură
Să rătăcim lumină-ni
O veșnicie gură 'n gură,
Și pururi prinși de subsuori.*

*Dar ea să încrezu prea tare
In basmul celor care și mint,
Robită fu de o tremurare
De pinteni lucii de argint.*

*Eu mistuit de aceeași jale
Ș'aprins de-aceiași ochi cumiști,
Pătruns de farmecele sale
Pe veci eșitu-mi-am din minți.*

Arthur Stavri

CRONICA LITERARA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ionel și Florica. Nuvelă de Colonel G. Bo'eanu.

»Și ne eartă nouă greșalele noastre, precum ertăm și noi greșalele greșiților noștri.«

Nu știu dacă Dumnezeu ne eartă greșelele noastre, dar eu unul nu voi erta o dată cu capul greșelile, poate fără de intenție, ale poetului *V. Alexandri*.

D'ale sus numitului poet, eu nu cunosc de cât două greșeli, dar pe cari-după cum zisei-nu i le-oi erta cât oi trăii.

Cea d'întăi zisa : *Tot Românul se naște poet* înțeleasă bine și de *criticul literar Ioan Atanasiade* care-a zis la rându-i :

Poeta nascuntur

Non faciuntur !

Iar a doua : *A fi poet și militar e un indoit merit* 1) etc.

Prin cea d'ântăi zisă, a scos din minți o ceată de băețoi de prin licee, prin cea d'a doua a zăpăcit cazarmele, nu numai cele din *Dealul Spirei* dar chiar din întreaga țară.

---

1) Vezi scrisoarea d-lui V. Alexandri către Carol Scrob.

Școlarii au trântit dracului pe *Virgiliu*, cazarniștii au dat naibii instrucția cu datoriile *soldatului cu tot*; afară de câte-va fericite escepți.

Nume nu voi cita, doar numai voi vorbi despre nuvela d-lui *Colonel G. Boteanu*, Ionel și Florica, imprimată în primul număr al *Revistei Literare* din anul 1889—și, ca prim articol.!

* * *
Cum e turcul și pistolul. Iată un proverb pe care iubitul meu prieten *Livescu* nu va încerca, sa'l dărâme și nici c'ar reuși să'l sfarâme.

Cum e nuvela d-lui *Colonel G. Boteanu*, să fie în adevăr și mebrii redacției acelei foi?

Eu crez că da.

Căci o scriere literară, mai ales care se imprimă pe prima pagină a *Revistei*, trebuie să fie tot atât de citită și răsцитă, ca și o alta care se imprimă la sfârșit, cel puțin.

Dacă e așa — și alt-minteri nu poate să fie, — cum or fi membrii redacției care-au auzit citinduli-se acea scriere și au găsit-o bună de dat la lumină?

Ei de sigur sunt, cum și turcul e. (Să nu scoață sabia d-l *Colonel* căci eu nu sunt ture).

Iată subiectul nuvelei *Ionel și Florica*, dacă dēnsa să poate zice că are un *subiect*.

»Ionel și Florica se iubesc, sunt țărani, părinții lor se împotrivesc și nu se împotrivesc la căsătoria copiilor lor, se cert și nu se cert pentru că Ionel și Florica sunt îndrăgostiți, d'asemeni Florica și Ionel se iubesc și nu se iubesc, au rușine unul de altul și nu au, și apoi se căsătoresc și nu se căsătoresc—până când dă D-zcu și să însoțesc«....

Autorul numitei nuvele voind să spună că Florica și Ionel au rușine unul de altul zice:

»Li se roșeau urechile, numai gând se gândeau la așa ceva. (La mărturisirea dragostii lor).

Toată lumea știe—și ar fi trebuit s'o știe și d-l *Boteanu*, că de rușine se roșește fața cui-va dar urechile, lucru-i cam greu.. Ele se roșesc de ger și, din alte cauze pe cari le cunoaște destul de bine d-l *Colonel*.

Dacă roșeața rușinei ar zăbovi prea mult pe chipul unui om,

calea-valea, ajunge și urechile să se coloreze cu roșu... dar când sângele se ivește în față, el se risipește după câte va secunde, cu puțința d'a reveni iară, pentru a pieri încă o dată.

Ne spune înainte :

»Cu toate-acestea, erau amândouă dintr'un sat, se cunoscuseră de mici, și acumă când se întâlneau seara la elacă, Florica puneă ochii în pământ, iar Ionel învărtea pălăria în mână, o tot suceă, o tot neteza, până ce însfârșit o întreba :

— Ce mai face vițica voastră cea bălțată ?«

Întreb și eu pe d-l autor :

Pe cine întreba Ionel ? Pe pălărie sau pe Florica ?

Doar nu vor fi siliți s'ermanji cititor a acestei nuvele, să se ducă la cărturărese, pentru a afla acest lucru....

Mai la vale d-l Boteanu, voind să zugrăvească zăpăceala în care se afla Trohin, tatăl Florichei, din pricină că aflase dragostea lui Ionel, povestește ast-fel :

»Florica intră în bordei.

— Ce cauți tată ?

— Ia căciula.

— Da n'o ai pe cap.

— Ei, nu ! că m'am zăpăcit de tot, o să'mi es *din minte* din cauza spânzuratului de Ionel.

Și zicând acestea, își lua bățul și eși afară din bordei, ca să se ducă să se certe cu mama Anghelușa. (Mama lui Ionel)

Inchipuiți-vă o țărancă care zice »ai căciula pe cap« în loc de »ai căciula în cap,« un țăran ce locuște într'un bordei zicând : *cauza* în loc de *pricina* și acela-și țăran Trohin, ducându-se să se certe cu Anghelușa pentru că Ionel iubește pe Florica.....

La țară nu se petrece lucrurile așa. Acolo dacă doi s'au îndrăgostit, se însoțesc fără multă vorbă dacă se potrivește, dacă nu își alină focul cu *uitarca* sau alt-ceva.

În sfârșit Anghelușa și cu Trohin se întâlnesc, căci și Anghelușa venea în aceleași timp să se certe cu Trohin. Și încep :

»--Bună ziua, mamă Anghelușe.

—Bună ziua, Moș Trohine«

Lucru până acum e prietenese și nu seamănă de loc, cu cele

d'entăi cuvinte ce și le adresează doi inși care-au venit să se certe.

— Veneam să mă cert puțin cu D-ta.

— Mi-ai luat înainte răspunse Trohin.

— D'apoi Florica e de vină.

— Ba Ionel

— Ba Florica

— Da unde s'a mai pomenit vr'o dată ?

Ionel cu fluierul lui e de vină, că a făcut să *turbe* văile și codri.

— Da ea, dacă era de treabă, trebuia să și astupe urechile, și să nu'l asculte.

— Cum adică, să și pue bumbac in urechi ?

Și d'aci vorba să schimbă, încep să se facă *posnași* să și aducă aminte de ștregăriile lor din tinerețe și pun la cale in două vorbe, căsătoria lui Ionel cu Florica.

Cum se explică atunci furia și zăpăceala lui Trohin, care nici nu mai știa unde i e căciula când miroșise că Florica iubea pe *Trohin* ?

De ascmeni ce înțeles avea necazul *mamei Anghelușa* care vinea cu-o falcă in cer și cu alta in pământ la ceartă, când din două vorbe totul s'a regulat ?

Și ce zor avea să și *sară din minte* (nu *din minți cum* zic toți) *Trohin*, și *Anghelușa* să se bosumfleze așa de tare, când numai de cât aveau să și zică:

«— Noroc bun se dea D-zeu, și amândoi bătură palma.

Lucrul ajunge și mai caraghios spre sfârșitul nuvelei..

Florica când a auzit că vine Ionel acasă la părinții ei, de rușine a fugit de s'a ascuns.

Și unde credeți că o caută ?

Prin putinele cu *borș*, *prin cotețe* și o găsește în sfârșit vărătă intr'un coș și stând cu un picor sprijinit intr'un perete, și cu altul in *cel-l-alt...* (?)

Și ea s'o scoată d'acolo, a trebuit să i toarne o cofă de apă pe cap, ea picioarele ei să aluneece și ea să cază călare pe spina *mamei Anghelușa*.

Se suiseră bieții oameni pe învelișul bordeiului, cu cofe cu apă ca niște pompieri.

Unde s'o fi întâmplat asemenea lucruri, nu mai autorul nuvelei în chestie ne poate spune.

În sfârșit, cu chiul cu vai, se face nunta și nuvela se încheie cu aceste dialog :

« — Vezi, fata mea, câtă să fii cu minte : de acum ești la casa ta și numai ai nevoie să te viți pe coși cu săl mături. Lasă pe Ionel săl măture.

— *Precum văz eu, pe bietul Ionel aveți săl faceți coșar, răspunse mama soacră.*

— Ce-a cătat a găsit, răspunse moș Trohin. »

Asemenea pornografii nu sunt demne pentru o Revistă ce se pretinde literară.

O ceată de oameni, de soiul d-lui *Boteanu* e în stare să strice gustul literar al publicului.

Dacă redacția acelei Reviste, nu știe să pue la carantină asemenea scrieri, cei în drept sunt datori d'a încarantina Revista.

Alt-fel v'om avea poate prilejul d'a ceti în ceea publicațiune și *Dracul în Iad*.

Mai sunt multe de zis asupra Nuvelei d-lui *Boteanu*, ne voin d'nsă d'a ocupa spațiu mult, 'mi rezerv plăcerea d'a mai vorbi de d. colonel (i. *Boteanu*, atunci când voi face o dare de seamă asupra poeziilor d-sale.

Nerva.

UN DRUM LITERAR

(1860 — 1889)

Cât de repede trecut-a timpul ! Cineși mai aduce bine aminte când *Heliade-Rădulescu* începuse a păli,—ajuns de bătrînețe,— din imensul apogeu ce știuse ași cuceri ! Cine ? Cine ?

Noiăștia tineri, abea răsfoim înpinși de curiositate, foile cărței unei epoci, altă-dată plină de viață și acuma remase ca un

cadavru aruncat într'un colț al cimitirului, unde nu'l mai cercează de cât iubitorii de-a face cunoștiința moaște'lor. Alminteri uitarea, nemernica uitare înțelenește de-asupra unui soare clădit de mâini titanice.

Pentru ce ? Nu ne putem da bine seama. Nu ne mai place : ce a fost frumos atunci, astă-zi a devenit o slutenie.

Ticăloșie omenească, care ți-o fi căpătâiul ? A ! Dar ce zic eu ? Când totul e de vină, ideia de crimă se stinge.

La 1860 găsim pe atletul neobosit, încălecat și răsbătând in fuga-i furioasă negurile unei țări necunoscute. Frumoase sunt povestile ce ne aduce de pe acolo, dar iată că alții mai tineri și cu mai multă putere de luptă, ne făgăduesc a ne dărui cu un tărâm mai luminos.

Aceștia sunt Bonjuriștii.

Adăpați in vrajba strălucitorului Occident, ne aduc noi credințe și protivnici nu ideii, dar punerei in practică lui Heliade, ajutați de puterile tinereții, încep să lucreze la surparea cetății plăzmută cu mare trudă și meșteșug de către părintele literaturii române.

Pe atunci, o seamă de scriitori străini se ridicaseră contes-tându-ne Latinitatea, și ei născură tendințele lui Heliade:—Pleiada mai proaspătă de tineri veniți din năuntru, găsiră că zadărnica e munca daseălului lor, și cătară să arunce praf in ochii vrăș-mașilor prin franțuzirea limbii.

Și într'adevăr ; strădania lor a fost mai puțin costisitoare ș'a obținut mai multe roade de cât uriașul ce luptase oțelit și neabătut de nici o piedică aproape o jumătate de veac, pe când ei, abia începuseră de vr'o zece, cinci-spre zece ani.

Nu trece mult însă și in lași, tineri hrăniți de luminile școailor germane se grupară împrejurii unui nou stindard, hotărâți a combate cu toată energia de care vor dispune, șovinismul dus la extrem și credințele eronate.

Incepură deci să dea primele asalturi cetății franțuzismului, propoveduind curățenia limbei de tot ce nu e adoptabil geniu-lui limbei române, și ast-fel fuse dat generației de atunci, să asiste la inverșunata luptă a două culturi cu totul deosebite.

Rezultatul acestui resboi pe câmpul literilor fură două scrieri

care fac și astăzi mult sgomot, adică *Franțuzitele* lui Fața, partizanul «Convorbirilor Literare» organul societății Junimea de la Iași, și, «*Musa de la Borta roșe*» de Mihail Zamfirescu, cea mai delicată expresie a școlii franțuzimului la noi.

Coincidența bizară: cu agitarea simpatică pentru Franța, al cărei reprezentant fu Cuza, noi avurăm pe Bonjuriști; imediat cu agitarea chestii domniei unei ramure din casa domnitoare germană, avurăm pe Puriști, cari în fond propoveduia construcția limbii germane, fără voe poate.

Dar în sfârșit Puriștii invinseră, căci manifestarea tendințelor către franțuzism începu să scadă și dădu naștere unei noi școli: Aceasta era tranziția dintre Bonjuriștii în stare de decretitudine și Heliadismul, din care numai pălpăia de cât o prea mică flacăra. Această școală fu reprezentată prin d. B. P. Hăjdău, și luă ființă în București.

«Junimea» de la Iași urmă însă cu o stăruință ne auzită bătaia până la capăt, dar în momentul când se declară învingătoare fu ea și biruită de oare ce începu să bată în retragere imediat.

Pătrunsese în Academie și vrășmășia se curmă.

O nouă șvărcolire a franțuzismului și mai lustruit ridică pe d. A. Macedonski, un moment, în Muntenia, pe culmea unde străluciseră odinioară vechii Bonjuriști.

«Convorbirile» obosește nu se mai puteau lupta și pleiada de la «Literatorul» și avu apogeul său, care ce e drept făcu furori. Dezbinările însă răslățiră pe ostași, și părăsit căpitanul rămase izolat dar credincios steagului ce arborase, până când începu să nu se mai audă de dânsul, fiind copleșit de noile și numeroasele puteri cu care începu să-l atace «Contemporanul», carele încetul cu încetul ajunse într-o vreme de atinse faima «Convorbirilor» Junimii, a cărui luptători, cu capitalul de forțe istovit pe tărful literar, se azvirliră cu desnađejde în politică.

Dar, fiindcă Contemporanul aducea cu sine niște idei cu totul noi, deși îl admirau, toți îi fură protivnici din punctul de vedere al fondului. Această dădu loc unui chaos literar; tinerii ce simțeau într'înșii nevoia de a scri n'aveau unde publica. O ploaie de traducțiuni care de care mai proaste invadează țara de la

• un capăt la altul și or ce gust de literatură română dispăre, și profundu-se.

O sumedenie de foi periodice încep să se nască dar pier precum s'au și zămisit de iute. În acest timp începe a se publica și «*România Literară*,» modestă la început, propășind încet, e drept, — ănsă sigur, și care în traiul său zbuciumat de șapte ani de zile, avu fericita ocazie să facă a debuta o seamă de scriitori, cari mâine de sigur, vor forma nota dominantă a literilor noastre.

Acesta e până acum meritul său cel mai mare, și nimini nu se va găsi să conteste că prin aceasta, n'a adus un imens serviciu literaturii.

Tot-d'a-una înprospătată de forțe tinere și rênjoase, ia știu să se strecoare printre ploaia de lovi uri ce i adresau niște vrășmași necăutați, dar cari tot-d'a-una s'au găsit.

De doi ani încoace, în mijlocul furtunei, sau balamucului literar la care asislarăm, începură să licărească câte-va talente. Vrancea, Vlăhuță ș. a., care făcură celebru pe Eminescu, dădură dovezi de arzătoare dorință să lumineze noaptea în care ne găseam, și lupta să angajă. Școală pozitivistă luă început cu ei și la noi, pe adevăratele sale temelii; întreprinseră zgomotoasa «*Lupta Literară*,» și în toamna lui 87 adresându-se d-lui Hăjdău, fondară «*Revista Nouă*».

Cain.

(Va urma).

NB. Dacă se vor remarca grave scăpări de date, să se țină seamă că n'am schițat aici, de cât numai un mers literar, în trăsurile sale cele mai esențiale.

DESGHET

Pe buzele-mi ce-au inghetat, de gerul aspru ce se lasă,
M'ai sărutat ca-atăta foc, când rebegeit întraiu acasă,
In cât arșița din sărut, in ele adănc o am simțit
Și ca un leac fermecător pe dată mi le-a desmorțit.

* * *

Și nu știu de ce vreau să cred, că de-ar fi chiar să se răcească
De spasmul morței încordat,—și gata să se învinețească
C'o sărutare ai topi florii ce le stăpănesc
Ca încă o dată să'ți mai spun cu ele vii că „te iubesc.“

Victor Bileiureșcu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

T A T A

Afară vremea se asprise cu desăvârșire. In locul timpului
moinos, cum fusese, cu cer senin, cu stele multe țintuite pe
boltă și cu o lună așa de luminoasă in cât părea sperioasă, in-
cepuse să sufle crivățul care risipea zăpada pretutindeni.

Noaptea aceea 'mi păru mai tristă de cât toate nopțile vieții
mele. Poate, din pricină că tatăl meu se afla pe patul suferin-
ței, și mai greu bolnav de cât ori când, sau poate că mă pri-
didise vegherea atător nopți lângă căpătu-i, veghiere care 'mi
ametise creerii, și care mă făcuse să văz totul in vopsea poso-
morată.

Și crez că așa și era.

Ungetarea mi se mărginise cu totul, capul 'mi-era așa de greu,
minteaa așa de zăpăcită, ochii atâ de înpănenjiți, in cât numai
fusei in stare să stau lângă patul său, și biruit de oboseală, mă
lăsa să caz pe o canapea ca o bucată de carne nesimțitoare.

Geană de geană mi se legă, peste toată gândirea-mi se lăsă o
pătură, grea ca de plumb, nimic pentru mine nu mai era in jur,

nimic nu mă mai îngrijea, toate durerile amortiseră, și o liniște plăcută se uni spre a mă inconjura o dată cu căldura molatică ce era în odaie.

Ce-mi păsa mie atunci de văjiitul viscolului de afară, de grămada de săraci cari degerau pe drumuri, de plânsetele atâtor mume care în noaptea aceea își vedeau murind unica lor odraslă?

Negreșit, dacă e adevărat că somnul este imagina morței, și că moartea ar fi prin urmare tot atât de plăcută ca și somnul pe care îl gustăm,—apoi trebuie să fim indobitociți de tot mai dorind viața.

Orbirea ochilor mei ănsă pare că incetează, vîz—ca prin ceață—canapeaua de pe care sunt ridicat încetîșor, fiindcă o putere mă atrage în sus.

Și tot suit fiind neincetat, es din odaie și, prin danțul nebun, fantastic al fulgilor de zăpadă, trec fără a fi atins de densii, fără a călca pe nimic, fără a crede că trupu-mi e cu mine.

Căsuța părintească se vede mică ca o cutiuță și, dintr'un coș—închipuire copilărească—par'că vîz înălțându-se fumul care îi imprăștiat de vînturi.

Și mă sui... mă sui mereu, pare că mă duce o spă, un val, un balon și împrejur-mi nimic nu mai e de cît întunerec, și apoi nici întunerec numai e, căci nourii au rămas sub mine, lumea a dispărut cu desevîșire și înainte se întinde și mă învîlue spațiul, ca și frica care începe să mă cuprindă.

Stelele sunt răsărite și luna e ivită mare cît o roată de chervan.

Colo departe de tot, în fund ca într'o groapă, par'că zăresc o lumină ce piere și răsare, ce tremură, ce se stinge pentru a eși mai mare, mai luminoasă, mai sclipitoare.

Și cu cît mă apropii de densa, căci într'acolo mă trimete puterea nevăzută, cu atît lumina crește în strălucirea-i, mă orbește și închiz ochi pentru a mă feri de ea, dar prin pleoape razele ei străbat ca niște săgeți.

Incep să mă simț că sunt întreg, pot să mă pipăi și să știu că sunt eu, să simt cum ochi'mi lăcrămează și mai mult de atîta lumină, că lacrimile 'mi curg și dăbia să zăresc cum ca prin magie ele se prefac în stele care 'mi surăd blînd, nevinovat, negrăit de duios.

Înainte-mi se ridică scări de aur care scot milioane de raze, și fie care rază se preface într-o treaptă subțire ca un fir de beteală.

Îndată ce pui piciorul pe prima treaptă, căci așa 'mi porunca să fac puterea nevăzută, simț o zguditură puternică, care mă azvârâ înaintea cu mult de capătul cel l'alt al scări, și tocmai în mijlocul unui palat clădit din stele, care revarsă lumini în fel de fel de culori, cu arcuri și coloane de aur și de lucefuri, pardosit de soare.

Fântâni ce trimit apa în sul, limpede ca lacrima, dau naștere unui susur plăcut.

Intr-o parte, lângă o grupă de coloane, zăresc câți-va bătrâni și alți oameni de vârstă mijlocie, îmbrăcați cu vestminte ne mai pomenit de bogate, și cu un chip vesel—care nu se aseamănă de loc cu veselia din lume

Vorbesc :

— E, 'i-a plăcut cam mult să se plimbe prin lume.

— Nouă-zeci de ani

— Tocmai. Par'că'mi-e în față chipul lui blând, statura sa mărețată și privirea dulce a ochilor săi. Acum o să-l avem în mijlocul nostru, o să-i strângem mâna vechiului prietin și câte n'o să avem să-l întrebăm, câte n'o să avem noi să-i spunem lui și el nouă !

N'o să poci uita să-i reamitesc bine facerile care mi le-a făcut cât am fost în lumea de jos, tu negreșit că o să'i aduci aminte de călătoriile voastre săvârșite în tinerețe prin *Cogea Balcan*, voi de acolo, 'i veți reaminti de câte în preună ați vorbit și a-ți făcut.

Apoi, cel ce vorbea tăcu.

Véz că între dênșii se naște o oare-care mișcare, că chipurile lor se luminează de o mulțumire lăuntrică peste fire, că pe buzele lor răsar zîmbete care de care mai vorbitoare, că ochii lor țintese plini de dorinți într-o parte — unde ochii mei nu véd nimic — că brațele lor se deschid gata par'că să îmbrățișeze pe cine-va care se apropie din ce în ce — înăuntru palatului ținește o lumină orbitoare în mii de fețe, fântănele trimet apa cu un susur și mai dulce —și o muzică pe care mintea omenească nu poate să și-o inchipuie, atât sunt de fermeccătoare vibrațiile

ei, incede să umple intregul palat, pe când *ei*, prietenii *lui*, arzând de dorință inaintasoră mereu, până se apropiaseră de mine, în cât 'i-ași fi putut atinge dacă m'ași fi putut mișca acum. D'o dată se iscă un zgomot teribil ca dărămătura unui oraș intreg, un ceasornic nevăzut incede să bată rar ceasurile, ingeri cu ghirlande de flori în mâini, cu făclii și cu trâmbițe la gură se ivesc și trei dintr'ênși se dau lângă mine și imi zic :

—»Nu ne cunoști ? Sunt sora ta, suntem frații tēi plecați din lume.

«*Dute*» d'aici imi spun ei, pe când din ochi incede să le curgă lacrimi, care se prefac în pãra» de mǎrgăritărele.

«*Daruri pentru tata*», mai adaog dênșii, pe când aceia-și putere care mă ridicase, incede acum să mă coboare, și mă duce ca o apă, ca un val, cad ușor ca un fulg.. Până la mine mai ajunge o vorbă de sus, cuvântul »vine« și un țipăt, țipătul disperat al mamei mele mă deșteaptă, pe când tatăl meu adormise pentru vecie.....

București 2 Decembrie 88.

N. D. Georgian.

CARMEN SYLVA

Suveranii meritoși sunt aceia cari au fruntea încununată nu numai de diadema regală ci și de aureola geniului și a muncii. Istoricii nu-î înscriu pe tablele chronologice numai pentru a cuprinde o perioadă de ani din analele unei națiuni, căci în cazul acesta geniul îi rădică d'asupra cerului larg al vulgului. Ei sunt mențiți să domnească nu numai asupra corpului unei națiuni, ci și asupra moralului public.

Puterea individualității lor să întinde nu numai asupra prezentului, ci și asupra generațiilor viitoare cari din depărtarea timpurilor să închină cu venerare,

la amintirea unui Suveran, care a știut să și illustreze regimul prin talentul și geniul individualității lui.

Istoria Românilor chiar, ori-cât pare de modestă pe arena domeniului intelectual, își are până astăzi personalitățile strălucitoare.

În secolul al XV un Petru Cercel este figura cea mai interesantă din Muntenia.

Versurile lui scrise în limba italiană au rămas ce e drept-mai mult o legendă enigmatică pentru noi, căci volumul său de poezii tipărit la Veneția, e necunoscut cu desăvârșire colecționarilor de monumente istorice, așa că'i foarte greu contimpuranilor noștri să se exprime limpede asupra spiritului și genului Voevodului Poet.

O altă figură strălucitoare cu care să falește istoria României este și aceea a lui Cantemir-Vodă al Moldovei, care va trăi veșnic în memoria tuturor românilor prin neprețuitele sale opere.

Un loc însemnat în această splendidă constelațiune îl va ocupa de sigur augusta individualitate, ce se ascunde supt *egida* de *Carmen Sylva*.

Considerată după scrierile sale să vede cât de colo, că e însuflețită de flacăra unui talent viu și puternic.

Impresiunile și ideile ei redată sub diferite forme, când sub formă de cugetări, când sub forma de poezii sau nuvele, dovedesc invederat cât de mult place spiritului ei ușor și sburdalnic să rătăcească, în voia fantasiei, prin minunatele și pitoreștele vălcele și coline ale literaturii!

Variațiunea modului d'a scri dovedește într'însa o diversitate continuă de impresii și cugetări.

Lipsa nuanțelor ironice și sarcastice în scrierile sale, este mărturisirea unui spirit lipsit de decepții și a unei nespuse delicateți de suflet.

În versurile sale întâlnim la fie-care pas un lirism fermecător. Nuvelele și piesele ei, cari caută a reda; sub o formă poetică, legendele trăinde din prejurul stâncilor Castelului Peleş, aū meritul de-a represinta într'un mod plăcut frumoasele legende românești;

Luată în întregul activității sale literare, găsim în *Carmen Sylva* un autor original, care își are farmecul și frumusețile sale *a parte* și căreea de sigur îi va fi rezervată o pagină distinsă, în albumul literaturii contimporane a României.

Ed. M. Adamski.

LUMINAȚI

(Poesie pop. culcasă. Inedită)

Lună tu luminătoare,
 Stelelor strălucitoare ;
 Luminați mai cu tărie
 Scumpa mea călătorie ;
 Dați lumină infocată
 Prin cărarea 'ntunecată,
 Să văz drumul ce mă duce
 La iubita mea cea dulce,
 Care tristă și deșteaptă
 Cu dor mare mă așteaptă.

Mihail Eminescu.

PE POFTA LUMII

Un cioban odată cu-al său fiu mergea
P'un drum și cu-o sfoară un măgar ținea.
Un român văzându-i le zise așa :

»Cu măgaru-alături amândoi umblați

»Și nu'ncălecați

»Pe el din voi unul.« Tatăl auzind

Și c'are dreptate omul socotind,

Se sui călare, lăsând pe băiat

Pe jos. Dar de-odată altul le-a strigat :

» — Om neîndurat !

»Pe copil îl duce să se chinuiască

»Iar el stă d'asupra să se odihnească.«

Atins dar la suflet atât de amar,

Pe-al seu fiu călare 'l-puse pe măgar.

Mergând mai 'nainte iată că 'ntâlniră

Pe doi inși ce aste vorbe le vorbiră :

» — Fiu fără de suflet, nu ți-e ție milă

» Că tatăl tău este bătrân și în silă

» Il silești să meargă alături de tine

» Ca să stai tu bine

» Urcat pe măgar

» Fără de habar.«

Ciobanul atunci văzând că nu poate

Ale lumii poște să le 'mpace toate,

Se sui și dânsul pe măgar călare

Și porni 'nainte.

» — Ce neîndurare !

» Doi oameni cât ușa p'un biet dobitoc!
 » Dar se vede minte că n'aveți de loc. «
 Le-a spus un om care se 'ntâlni cu ei.
 Tatăl atunci zise: "— Prost dacă te iei
 » După vorba lumii, căci or cum să faci
 » Poftele ei toate nu poți să le 'mpaci. «

Gheorghe Adamescu

CURIERUL BUCURESTILOR

II

Anul 1889.—Expoziția universală de la Paris.—Expoziția de Belle-Arte de la Ateneu.—Pictorul Aman, Andreescu și Alpar.—Tragedianul E. Rossi.—Porto-Franco și Corpurile noastre Legiuitoare.—Lascar Catargiu și N. Blaremburg.—Dimisiune.—Al. II și I Bal al Curței.—Balurile Mascate.—Dacia, Orfeu și Teatru Bulevardului.—Balul funcționarilor Publici... Opera Italiană.—Cercul Sidoli.—Claymoor.—Academia Română.—2,000 ruble.—Decorări.—Boala Principelui Bismark.—Poetul N. Nicoleanu.—d. G. Dem. Teodorescu.—Peneș Curcanul.—Principile de Valles.—Literatură Regală.—Serate Literare peste munți.—Concertul d-nei A Barbi și al d-rei Adelina Metz.

După sărbătorile cari sfârșesc în tot d'auna anul în care vreme toți s'au mai odihnit, iată-ne și în anul 1889, așteptând desfășurarea evenimentelor pe cari ni le va aduce.

Ele se așteaptă negreșit cu mai multă răbdare, de cât deschiderea Expozițiunii Universale din Paris, la care și noi Români—după cum se știe—vom lua parte, nu însă în mod oficial.

Pentru acest scop s'a și deschis Expoziția de Belle-Arte de la Ateneu, al cărui produs—din prețul intrărilor, va fi întrebuințat pentru participarea la Expoziția ce va avea loc, în capitală mult luminatei Franțe.

În bogatele săli ale Ateneului, se află expuse peste 450 de lucruri din mai toate artele plastice și grafice.

Acolo a expus *Societatea Furnicu* diferite stoffe și costume naționale; pictura 313 tablouri; sculptura 46 obiecte; arhitectura 14 diferite lucruri; sculptura pe lemn etc.

Iar distinsul nostru caricaturist Jiquidî, mai multe caricaturi eminent de bine reușite.

D-l *Aman* a expus 66 pânze dintre cari nu puține sunt destul de reușite, am putea zice perfecte.

Așa, *Liliacul*, un *Coși cu fragi*, *Struguri de Dealu-Mare* ș. a. sunt de un colorit așa de viu, așa de ticluit în cât nu e cu puțință să nu stai multă vreme în fața acelor pânze. În peisage d-a e slab și credem că ar fi făcut mai bine, de nu le-ar fi expus.

În *Aqua forte* d-l *Aman* e neăntrecut de pictorii noștrii.

De regretatul pictor Andreescu se ved în Expoziție vr'o cinci tablouri.

Cel mai b'ne reușit—cu toate că și cele-l-alte sunt admirabile, e o *Pădure de fagi* plină de un farmec neăntrecut și de o poezie dulce, melancolică ce te pune pe gânduri și te face să vi-sezi vreme multă—perdut în extaz, în fața acelei pânze de o valoare însemnată.

Ca *Peisage* avem pânze de d. *Alpar* pline de poezie.

Nu ne putem opri asupra tutulor obiectelor expuse, spațiul fiindu-ne răstrâns—putem însă prezice că la expoziția de la Paris, vom fi destul de bine reprezentați, prin lucruri osebite.

La 28 Ianuarie viitor, vom avea și reprezentați osebite la *Teatru Național*, în care va juca celebrul tragedian *E. Rossi*.

Dănsul, din pricina vârstei, retrăgându-se din teatru, mai face un ultim ocol al Europei.

Ast-fel fiind, tragediile ce le va juca aci, și cari sunt: *Hamlet*, *Ludovic al XI*, *Othelo*, *Regele Lear*, *Moartea Civilă*, *Syllok*, *Makbet* și *K-on* vor fi cele din urme tragedii în cari vom mai vedea pe Rossi.

Mai înainte însă, credem că vom asista la jucarea *tragediei Porto-Franco* reprezentată în *Cameră* și jucată de Corpurile noastre Legiuitoare.

Cabinetul—se zicea—dar acum e lucru vedit, că va combate

reînființarea *Porturilor-France* iar Președintele Camerei d. *Las-car Catargiu* și unul din vice-preșidenți d. *N. Blaremburg* 'l va susține, din preună cu un număr oare-care de deputați.

Guvernul, fără îndoială, va cere votul cu *apel nominal* și ne va fi mare mirare când din vre'o 52 deputați de nu ne înșelăm, cari au subscris proiectul de înființarea *Porturilor-France*, ne vom trezi că 'l votează numai vre'o 30!

Adică un număr oare-care de *liberali* — *disidenți*, și restul — din Conservatorii credincioși d-lui *Catargiu*.

Se zice că acest vot ce se prevede, va aduce după sine retragerea d-ilor *Catargiu* și *Blaramberg*; cel d'entăi din Președinția camerei, și al II din Vice-Președinție.

Lucrul e foarte *regretabil*, dar de...

Poate se vor împăca la al II bal al Curței, care va fi mai intim de cât cel d'entăi, unde a luat parte foarte multă lume.

Dar acum au început *Balurile Mascate* cu multă furie; și cei-ce n'au fost poștiți nici la cel d'entăi nici la cel d'al doilea bal de la Curte, și răzbun ducându-se pe la *Orfeu*, *Dacia* sau *Sala Băilor Eforiei*. Aicea barim pot râde...

Alții se vor duce la *Batul Funcționarilor Publici*, bal cu *Tom-bolă* care se va da în Sala Băilor Eforiei, în seara de 28 Ianuarie.

Balul—se șoptește—că va fi strălucit, lucru ce nu ne miră. Și în anii trecuți a fost tot ast-fel.

Anul acesta repetă multe lucruri.

Așa, anul trecut, prin Ianuarie se zvonise că o ceată de capitaliști, vor să aducă o trupă pentru *operă*. Anul acesta umblă iarăși această știre.

Anul acesta, ca și în cel trecut, ne-a căzut pe cap *Cercul Sidoli*, care a mai putut ascuți limba cronicarului *Claymoor*.

Dar dacă ne-a venit de la străini și acest lucru care ne ia parale, a venit și de la ei ceva, relativ însă prea puțin.

Academia Română a fost autorizată să primească dania de 2,000 ruble, ce i s'a făcut de d. *Alexandru Const. Rodesko*, consilier al *Curții Imperiale din Rusia*.

Nu mai de s'ar întrebuița bine acești bani. Din Rusia ne-a-venit ceva pentru *Academie*, dar și noi am dat Franței ceva.

Maiestatea Sa Regele a decorat cu *Coroana României* în gradul de mare ofițer pe Academicianii Francezi *Camille Doucet* și *Ernest Legouvé* și în gradul de comandor pe poetul *Sully Prudhomme*.

Lucrul acesta ne mulțumește și pe noi, ca și pe cei decorați.

Un lucru însă nemulțumește pe cei de pe malurile Rinului : *boala lui Bismark*.

Doctorii care l'caut constat la Bismark o slăbire simțitoare a memoriei, care era în deplinătatea ei, până mai acum câte-va luni.

Doctorii sunt îngrijați de aceste semne de slăbiciune cerebrală și stăruesc pe lângă cancelar, spre a l'face să se retragă din viața politică.

Nu se poate ști dacă vor reuși.

Un lucru însă se poate ști cu siguranță, acela că în curând iubitorii de literatură vor avea un nou op literar.

D. G. Dem. Teodorescu va aduna într'un volum toate scrierile nenorocitului poet N. Niculeanu. University Library Cluj

Nu putem de cât să felicităm pe d. Teodorescu pentru această meritorie inițiativă.

Noi în Revista «*România Literară*» am publicat de acum doi ani, mare parte din poeziile Niculeanului, însoțite de biografia meșterului autor al poeziei *o iluzie pierdută*.

După cum se vede, Literatura, Artele ca și Științele sunt oarecum într'o activitate bunicică.

Așa e eara, ne zicea oare-cine, și mi se pare că avea dreptate.

În tot cazul bine e că avem acest lucru măcar eara.

Bine de tot însă, a fost tradusă în limba sârbă, admirabila poemă a d-lui *Vasile Alexandri*, «*Penes Curcanul*».

Se zice că tot pentru traducere, A. S. *Principele de Valles*, ar fi trimis grațioasei noastre Regine o scrisoare, prin care și exprimă dorința d'a se traduce în limba engleză câte-va din piesele *Carmenei Sylva*.

Regina Belgiei d'asemenea se ocupă cu literatura.

La Bruxelles, regina mult civilizatei Belgii scoate o revistă lunară, *La jeune Fille* destinată tinerimei aristocratice și burgheze.

Articolele din sus numita revistă, în ceea-ce privește economia domestică, sunt scrise de majestatea sa, sub pseudonimul M-me *Reyer*; Prințesa Clementina semnează *Marthe d'Orey* criticele privitoare la arte, și m. s. Regina se ocupă cu critica teatrală

Carmen Sylva, Augusta literată, în fie-care număr al revistei va avea câte o poezie a Sa.

Câte-va ilustrațiuni a făgăduit *Prințesa Ștefania*, iar *Arhiducesa Maria Valeria* va colabora d'asemenea la această operă.

Revista negreșit, pe cât va fi de interesantă, pe atât va fi de căutată.

La *Lugoș* chiar, se observă și anul acesta mulțimea seratelor *literare și muzicale* ce au loc

În *București*, muzică eara aceasta a fost multă, bine cântată și bine ascultată.

Alice Barbi prin cele două concerte ce le-a dat în sala *Teatrului Național* ne-a făcut să auzim muzică bună; sigur însă în al II rang, lăsând locul I privighetoarei *Elena Teodorini*.

Sub patronagiul M. S. Reginei vom avea încă un concert valoros dat în sala *Teatrului Național* la 20 Ianuarie, concertul d-rei *Adelina Metz*.

Concertista va pleca în curând la Paris, spre a se perfecționa în arta cântului.

București 6 Ianuar 1889

Don Nedego.

CATRE CITITORI

Anunțăm cititorilor noștri, că chiar cu numărul acesta începe să colaboreze la această Revistă d.d. *Barbu Ștef de la Vrancea*, *Victor Bilciurescu* și *Arthur Stăvîi*.

Comitetul Societății „Romania Literară“

Președinte de onoare	VASILE ALEXANDRI
»	ALEXE MARIN
Președinte activ.	VICTOR C. RADOVICI
Vice-Președinte.	HENRI MARIN

SUMARUL :

Pag	
1.—	Dor (Poezie) . . . . . de d-nu <i>Ion Catina</i>
4.—	Un Cuvânt. . . . . » — <i>Redacția</i>
4.—	La Roma. . . . . » d-nu <i>G. Bașturescu</i>
6.—	Cuvinte Critice. . . . . » <i>I. I. Livescu</i>
8.—	Sărăcie (Poezie) . . . . . » <i>Vic. Bilciurescu</i>
9.—	Sculptura. . . . . » <i>de la Vrancea</i>
12.—	De Atunci (Poezie) . . . . . » <i>Arthur Stavri</i>
13.—	Cronica Literară. . . . . » <i>Nerva</i>
17.—	Un drum literar . . . . . » <i>Cain</i>
21.—	Desgheț (Poezie) . . . . . » <i>Vic. Bilciurescu</i>
21.—	Tata (Fantazie). . . . . » <i>N. D. Georgian</i>
24.—	Carmen Sylva . . . . . » <i>Ed. M. Adamski</i>
26.—	Luminați (Poezie inedită) . . . . . » <i>M. Eminescu</i>
27.—	Pe Pofta Lumii (Poveste). . . . . » <i>Gh. Adamescu</i>
28.—	Curierul Bucureștilor. . . . . » <i>Don Nedego</i>
32.—	Către Cititori . . . . . » — * * *

Proprietar fondator : *Ed. M. Adamski.*